Dostupnosť bývania vo V4 zaostáva za Európou

Krajiny V4 v dostupnosti bývania zaostávajú za priemerom EÚ. ECB zvýšila sadzby pre obavy z rastúcej inflácie spôsobenej dovážanými komoditami. Inflácia v USA opäť zrýchlila, nahor ju ťahali najmä energie a doprava. Americký trh práce prekonal očakávania, no jeho rast ťahalo len niekoľko sektorov. Aká bola miera chudoby na Slovensku v roku 2025 a ktoré regióny boli ohrozené najviac ?

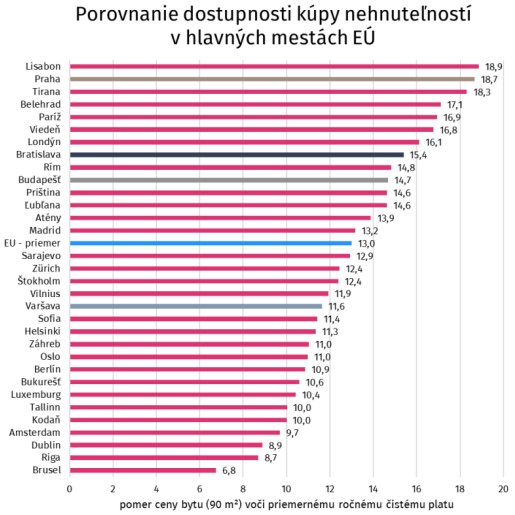
Dostupnosť bývania v hlavných mestách V4 je horšia než je priemer EU

Aktuálne ceny nehnuteľností v niektorých krajinách EÚ dosahujú svoje maximá, pričom za posledných 10 rokov narástli ceny nehnuteľností v EÚ v priemere takmer o 64,8 %. Na situáciu dostupnosti bývania v jednotlivých hlavných mestách nám poslúži ukazovateľ „Price to Income Ratio“ od crowdsourcovanej databázy Numbeo. Tento ukazovateľ dáva do pomeru cenu bytu s rozlohou 90 m² a čistú ročnú mzdu domácnosti v danej krajine.

Ak sa pozrieme na dostupnosť bývania podľa hlavných miest, najhoršie sú na tom Lisabon v Portugalsku, kde je potrebných až 18,9 ročných platov, Praha s 18,7 platmi, ale aj Tirana v Albánsku s 18,3 platmi. Naopak, najlepšia dostupnosť bývania vychádza v mestách ako Brusel so 6,8 platmi, Riga v Lotyšsku s 8,7 platmi a Dublin v Írsku s 8,9 platmi.

Ak by sme sa pozreli na dôvod takéhoto výrazného rozptylu v dostupnosti bývania, jednou z odpovedí je výrazný rozdiel v čistých príjmoch. Hoci mestá ako Dublin alebo Brusel patria k drahším v EÚ, pričom ceny nehnuteľností sa pohybujú v rozmedzí 4 300 až 7 450 EUR za m², čistá mzda domácností tam dosahuje približne 2 890 až 3 480 EUR.

Keď však porovnáme situáciu s mestami ako Lisabon alebo Praha, cenové rozpätie sa pohybuje medzi 6 750 až 8 790 EUR za m², avšak príjmová stránka zaostáva a nachádza sa na úrovni 1 400 až 2 050 EUR. Primárny rozdiel teda nevyplýva len z cien nehnuteľností, ale výrazne aj z úrovne čistej mzdy domácností, ktorú jednotlivé krajiny dokážu dosiahnuť.

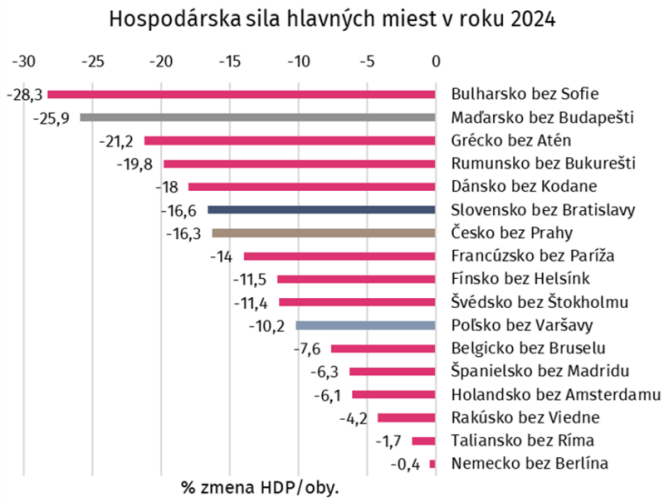

Zdroj: Numbeo - price to income ratio

Keď však porovnáme krajiny V4, môžeme vidieť, že viaceré hlavné mestá dosahujú výrazne horšie hodnoty než priemer EÚ, ktorý sa pohybuje okolo 13 ročných platov. Budapešť je približne o 1,7 platu nad priemerom, Bratislava o 2,4 platu a Praha dokonca až o 5,7 platu nad priemerom EÚ. Jedinou výnimkou je Varšava, ktorá dosahuje nižšiu hodnotu než priemer EÚ, a to o 1,4 platu, teda na úrovni 11,6 ročného platu. Ide o podobnú dostupnosť bývania, akú dosahuje napríklad Sofia. Bratislava má aktuálne dostupnosť bývania porovnateľnú s Londýnom alebo Rímom.

Dôvody, prečo práve krajiny V4 dosahujú také vysoké hodnoty, možno hľadať vo viacerých faktoroch. Patrí sem vyšší podiel vlastníckeho bývania oproti nájomnému bývaniu, pomalé

povoľovacie procesy pri výstavbe developerských projektov, ale aj kultúrne chápanie nehnuteľnosti ako investičného aktíva. To motivuje investorov k nákupu bytov ešte pred zvažovaním iných alternatívnych investícií.

Zdroj: Eurostat- nama_10r_2gdp

Ďalším dôvodom horšej dostupnosti bývania v mestách V4 môže byť ekonomická sila hlavných miest voči zvyšku krajiny. Ak by sme predpokladali, že hlavné mestá a ich okolie by z ekonomiky „zmizli“, najvýraznejší pokles HDP na obyvateľa by z krajín V4 zaznamenalo Maďarsko, a to až o 25,9 %. V prípade Slovenska a Česka by išlo približne o 16 % a v prípade Poľska o 10,2 %. Čím väčší podiel na ekonomike krajiny tvorí hlavné mesto, tým výraznejší tlak na rast cien bývania možno očakávať. Súvisí to najmä s migráciou obyvateľstva do ekonomicky silnejších regiónov a zároveň s ponukovou rigiditou, teda pomalšou výstavbou nových bytov. Netreba však zabúdať, že nejde o jediný faktor ovplyvňujúci dostupnosť bývania.

Príkladom je Bulharsko, ktoré by bez Sofie stratilo až 28,3 % HDP na obyvateľa, no napriek tomu dosahuje lepšiu dostupnosť bývania než priemer EÚ.

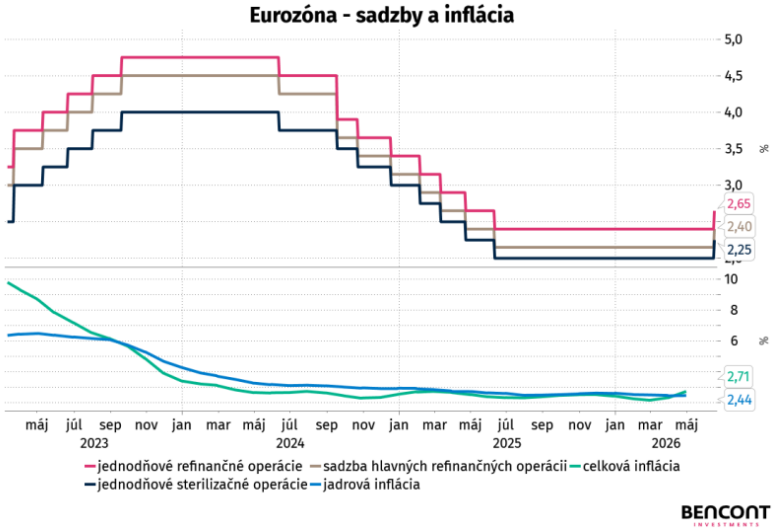
Problém sa tak presúva najmä do miest, kde sa kombinuje silný dopyt, obmedzená výstavba, postavenie hlavného mesta voči celkovej ekonomike a rast cien rýchlejší než rast príjmov. Nedostupnosť bývania má i negatívne sociálne efekty. Viac ako 27 % domácností s nízkymi príjmami čelí deprivácii v oblasti bývania, priemerný vek odchodu mladých od rodičov je 26 a v niektorých krajinách až 70 % dospelých vo veku 18 – 34 rokov žije s rodičmi. Dostupnosť

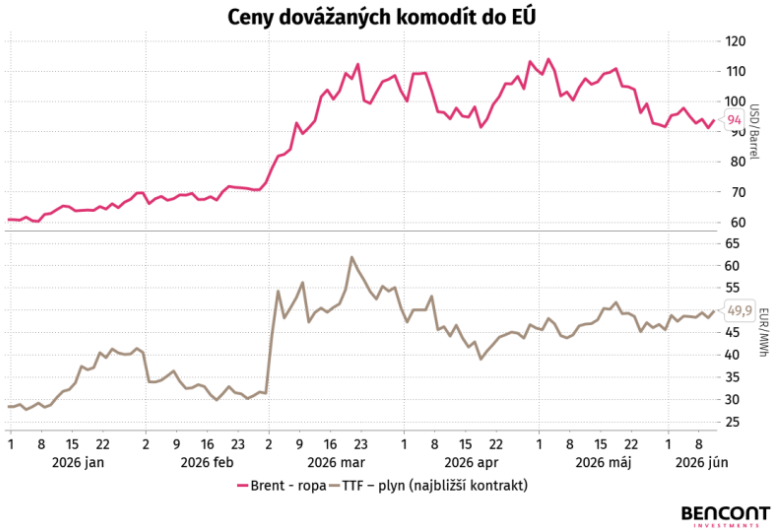
bývania preto zostáva jednou z hlavných ekonomických výziev najmä pre mladé domácnosti. (mmm)

ECB zvýšila sadzby pre obavy z importovanej inflácie

Vo štvrtok 11. 6. zasadlo vedenie ECB nad kľúčovým rozhodnutím o úrokových sadzbách na najbližšie obdobie. Rozhodnutie padlo v podobe zvýšenia sadzieb o 25 bps a to na celej úrovni úrokového koridoru na 2,25 % (sterilizačnej/depozitnej sadzbe), 2,40 % (hlavnej refinančnej sadzbe) a 2,65 % (jednodňovej ref. sadzbe), pričom tieto sadzby nadobudnú účinnosť od 17. júna (streda) 2026.

Primárnym dôvodom, prečo sa ECB po troch rokoch rozhodla pristúpiť k prvému zvýšeniu sadzieb počas obdobia dlhodobo stabilnej a udržateľnej úrovne úrokových sadzieb, sú obavy predstaviteľov ECB z nových inflačných tlakov v ekonomike v podobe importovaných komodít. Hoci jadrová inflácia v eurozóne dosahuje len 2,4 %, celková inflácia, ktorá je ťahaná najmä rastom cien komodít, ako sú ropa alebo plyn, dosiahla koncom mája úroveň až 3,2 %. Nejde síce o výrazne vysokú úroveň inflácie v porovnaní s rokmi 2022 a 2023, no dochádza k jej postupnému rastu. Očakáva sa, že inflácia sa do konca roka 2026 spomalí na približne 3 %, pričom inflačný cieľ na úrovni 2 % by mala eurozóna dosiahnuť až v roku 2028.

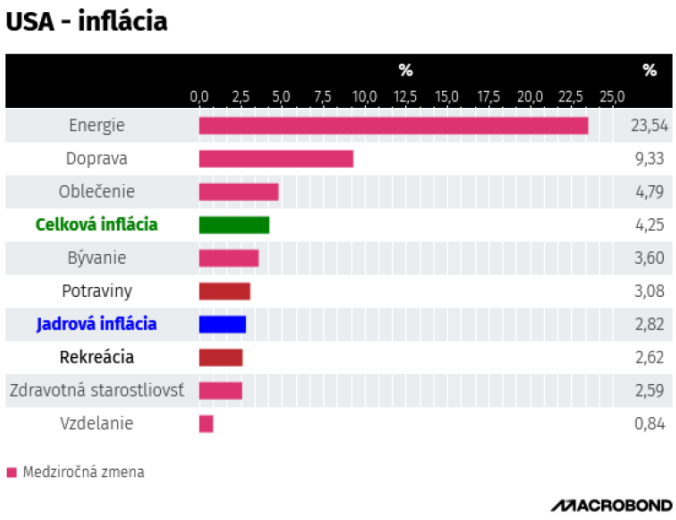
Ak sa však konflikt na Blízkom východe opäť rozpúta a nedôjde k dohode o čiastočnom prímerí, štrukturálny deficit na trhu s ropou a plynom sa prejaví aj na cenách jednotlivých komodít. Ceny ropy by sme tak opäť mohli vidieť v rozmedzí 100 – 120 USD za barel a cenu plynu medzi 55 – 60 EUR/MWh, čo môže opätovne vytvárať inflačné tlaky v eurozóne.

Ďalším aspektom vývoja menovej politiky bol aj vývoj hospodárskeho rastu eurozóny, ktorý bol korigovaný nadol o 0,1 p. b. na 0,8 % v roku 2026, 1,2 % v roku 2027 a 1,5 % v roku 2028. Čiastočné spomalenie odráža pokles spotreby a eróziu reálnych príjmov v dôsledku rastúcich nákladov na energie. Zároveň sa situácia na trhu práce javí ako stabilná, pričom nezamestnanosť sa dlhodobo drží na úrovni 6,3 %, čo umožňuje ECB lepšie cieliť infláciu k 2%.

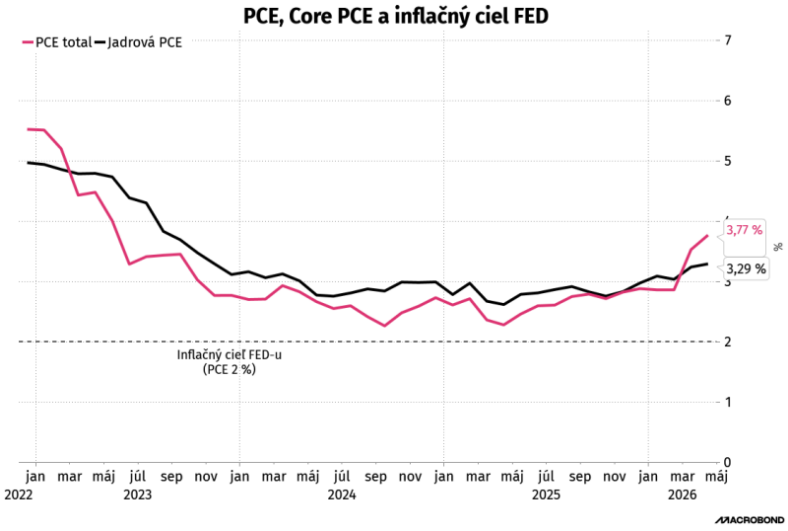
Eurozónu čakajú v tomto roku ešte štyri zasadnutia ECB. Očakáva sa ešte jedno zvýšenie sadzieb o 25 bps v septembri, pričom depozitná sadzba by mala do konca roka 2026 dosiahnuť úroveň 2,50 %. To bude opätovne pôsobiť ako faktor zvyšovania úrokových sadzieb na hypotékach, čo môže čiastočne ochladiť situáciu aj na trhu nehnuteľností. (mmm)

Inflácia v USA naďalej výrazne rastie

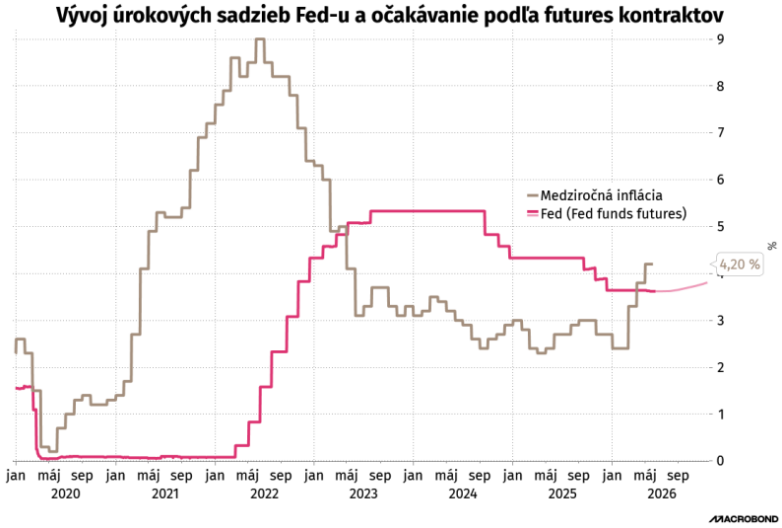
Medziročná inflácia USA v máji zrýchlila z aprílových 3,81 % na 4,25 %, pričom hlavným motorom zdražovania boli energie s nárastom o 23,54 % a doprava s rastom o 9,33 %. Ceny výrazne rástli aj v kategórii oblečenie, zatiaľ čo iné sektory, napríklad vzdelávanie (0,84 %), zaznamenali iba mierne zvýšenie a potraviny dokonca zaznamenávajú pokles z aprílových hodnôt 3,18 % na 3,08 % v máji. Jadrová inflácia, ktorá nezahŕňa kolísavé ceny potravín a energií, dosiahla 2,82 %, čo potvrdzuje, že silné cenové tlaky sa momentálne sústreďujú najmä v komoditách a doprave.

Popri raste indexu spotrebiteľských cien (CPI) zostáva dôležitým signálom aj index výdavkov na osobnú spotrebu (PCE), ktorý sleduje centrálna banka USA (Fed) pri nastavovaní sadzieb a je kľúčový pre trhy, banky aj investorov. V máji sa opäť obidva ukazovatele držali nad cieľom Fed-u 2 %, pričom nárast jadrového PCE na úrovni 3,29 % z aprílových 3,2 % naznačuje, že tlak na ceny stále pretrváva a znižuje sa priestor na rýchle uvoľnenie menovej politiky.

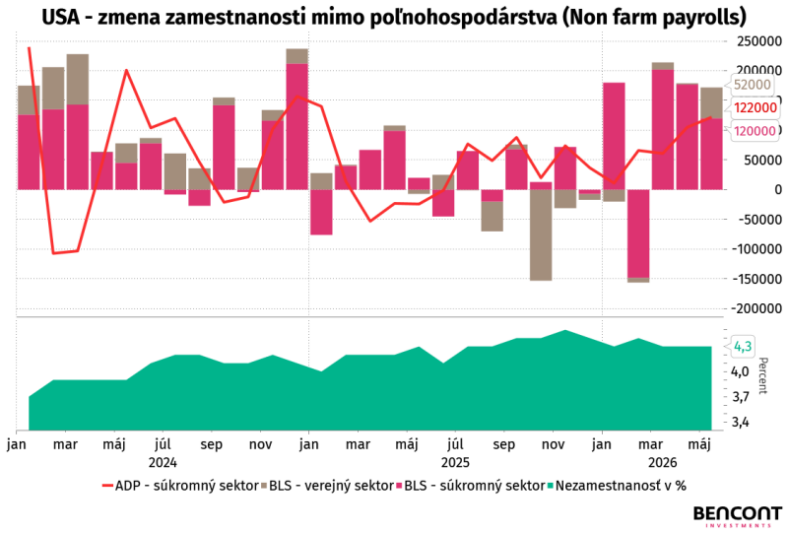
Kontrast medzi infláciou a očakávaniami trhu naznačuje, že aj malé zrýchlenie cien vie rýchlo posunúť sentiment smerom k opatrnejšej menovej politike. Zaujímavé je, že futures kontrakty na úrokové sadzby Fed-u už v polovici marca 2026 začali signalizovať možné zvýšenie sadzieb do konca roka. V polovici mája už trh pripisoval ďalšiemu sprísňovaniu menovej politiky vyššiu pravdepodobnosť než scenáru, že sadzby zostanú na úrovni 3,5 – 3,75 %. Tento vývoj predstavuje výrazný odklon od pôvodného trhového konsenzu, ktorý ešte koncom minulého roka predpokladal postupné uvoľňovanie a znižovanie úrokových sadzieb.

Májový vývoj inflácie v USA potvrdzuje, že cenové tlaky opäť nebezpečne rastú. Hlavným motorom je energetická zložka, tlačená nahor pretrvávajúcim konfliktom na Blízkom východe. Tieto tlaky navyše zasahujú prekvapivo odolnú ekonomiku, kde trh práce zostáva bez ujmy a v máji vygeneroval až 172 000 nových miest, čo je vyše dvojnásobok odhadov analytikov, vďaka čomu sa miera nezamestnanosti Spojených štátov od marca 2026 drží na úrovni 4,3 %. Pre Fed táto kombinácia silného trhu práce a rastúcej inflácie zatvára dvere k uvoľňovaniu menovej politiky. Finančné trhy už preto preceňujú trajektóriu sadzieb smerom k dlhšej reštrikcii a upierajú zrak na zasadnutie Federálneho výboru pre otvorený trh (FOMC) 16. až 17. júna. Bude to zároveň aj prvou kľúčovou skúškou pre nového predsedu Kevina Warsha, ktorý preberá centrálnu banku v čase narastajúcej makroekonomickej neistoty. (lg)

Vývoj amerického trhu práce

V piatok 5. júna zverejnil americký Úrad pre štatistiku práce (BLS) vývoj zamestnanosti v USA za máj 2026. Americká ekonomika vytvorila v tomto mesiaci 172-tisíc pracovných miest, z ktorých 120-tisíc vzniklo v súkromnom sektore a 52-tisíc vo verejnej správe. Celkovo tak táto správa prekonala odhady analytikov, ktoré počítali s prírastkom na úrovni 85-tisíc miest. Tento údaj koreluje s výsledkami správy ADP, ktorá monitoruje vývoj zamestnanosti v rámci súkromného sektora. Súkromný sektor podľa nej pridal v máji 122-tisíc pracovných miest. Hoci sa metodika výpočtu spoločnosti ADP a úradu BLS líši, obe správy naznačili podobný trend. Celková miera nezamestnanosti sa udržala na stabilnej úrovni 4,3 %, na ktorej sa drží od januára 2026 s výnimkou mierneho nárastu na 4,4 % vo februári. Americký trh práce tak na prvý pohľad potvrdzuje pretrvávajúcu silu domácej ekonomiky.

Ak sa pozrieme na širší kontext a začneme skúmať vývoj trhu práce na sektorovej úrovni, zistíme, že situácia nie je taká ružová, ako sa zdá. Celková zamestnanosť síce rástla zdravým tempom a dokonca prekonala očakávania, avšak v prostredí pretrvávajúcich inflačných tlakov môže takýto vývoj vyvolávať skôr obavy než pokoj. Vyššia inflácia môže znižovať reálnu kúpnu silu domácností a tlmiť spotrebiteľský dopyt, čo následne ovplyvňuje rozhodovanie firiem o tvorbe nových pracovných miest. Kľúčový vplyv na vývoj zamestnanosti majú nadchádzajúce majstrovstvá sveta vo futbale, ktoré sa tento rok konajú v USA. Sektory spojené s touto udalosťou, najmä verejné stravovanie. zaznamenali prírastok 48-tisíc pracovných miest. Práve preto odvetvie cestovného ruchu a pohostinstva dosahuje nadštandardne dobré výsledky. Tento sektor zaznamenal v máji 2025 prírastok len 3-tisíc pracovných miest, zatiaľ čo v máji 2026 to bolo až 70-tisíc miest. Ak by sme tento sektor z celkovej štatistiky vynechali, americký trh práce pridal v súkromnom sektore iba 50-tisíc pracovných miest. Na druhej strane môžeme vidieť oživenie v sektore produkcie tovarov (+28-tisíc), ktoré poháňal najmä prírastok v stavebníctve (+17-tisíc), pričom pokračuje silný trend v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti (+47,2-tisíc). Sektorom, ktorému sa naopak dlhodobo nedarí, sú finančné služby, tie v tomto mesiaci zaznamenali pokles o 22-tisíc zamestnancov. Celkovo tak možno konštatovať, že americký trh práce nerástol rovnomerne, ale ťahala ho iba hŕstka vybraných odvetví.

Zmena počtu pracovných miest mimo poľnohospodárstva	172 000
Súkromný sektor	120 000
Tovarovo orientovaná výroba	28 000
Ťažba	4 000
Stavebníctvo	17 000
Výroba	7 000
Súkromné služby	92 000
finačné služby	-22 000
Cestovný ruch	70 000
Zdravotná a sociálna starostlivosť	47 200
Ostatné služby	-3 200
Verejný sektor	52 000

Záver

Hoci môže americký trh práce na jednej strane pôsobiť ako silný, pri širšom kontexte môže celá situácia z dlhodobého hľadiska vykazovať vysokú mieru sezónnosti a nestability. Vývoju neprospieva ani rastúca inflácia, ktorá v máji vzrástla o 0,4 percentuálneho bodu na medziročných 4,2 %. Vyššia inflácia a zdanlivo silný trh práce môžu v ekonomike zvyšovať dopytové tlaky, ktoré sú už aj tak umocnené ponukovými šokmi, najmä zo strany stúpajúcich cien energií. Takáto kombinácia môže prinútiť FED, aby sa v blízkom období zameral na zvýšenie úrokových sadzieb, čím by trh práce dočasne schladil a infláciu potlačil. Ako sme však uviedli, trh práce nemusí byť taký stabilný, ako sa na prvý pohľad zdá. Po skončení majstrovstiev sveta vo futbale môže prísť vytriezvenie a súkromný sektor môže zaznamenať náhle ochladenie, na ktoré bude musieť FED reagovať opačnou menovou politikou. Otázne zostáva, aká bude v tom čase situácia v oblasti ponukových šokov, keďže pretrvávajúca inflácia bude rozhodovanie centrálnej banky výrazne sťažovať. (mš)

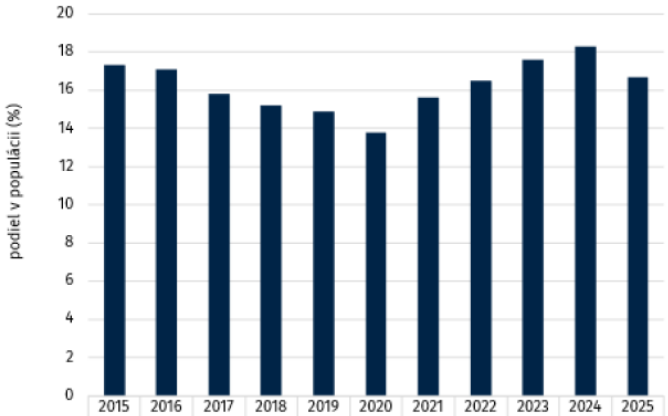
Chudoba na Slovensku v roku 2025: Vývoj a regionálne rozdiely

Chudoba a sociálne vylúčenie zostávajú významnými sociálno-ekonomickými problémami Slovenska. V roku 2025 bolo chudobou alebo sociálnym vylúčením ohrozených 16,7 % obyvateľov Slovenska, čo predstavovalo 895 400 osôb. V porovnaní s rokom 2024 sa počet ohrozených osôb

znížil o takmer 85-tisíc (- 0,6 p. b. medziročne), čím sa prerušil nepriaznivý trend z predchádzajúcich rokov.

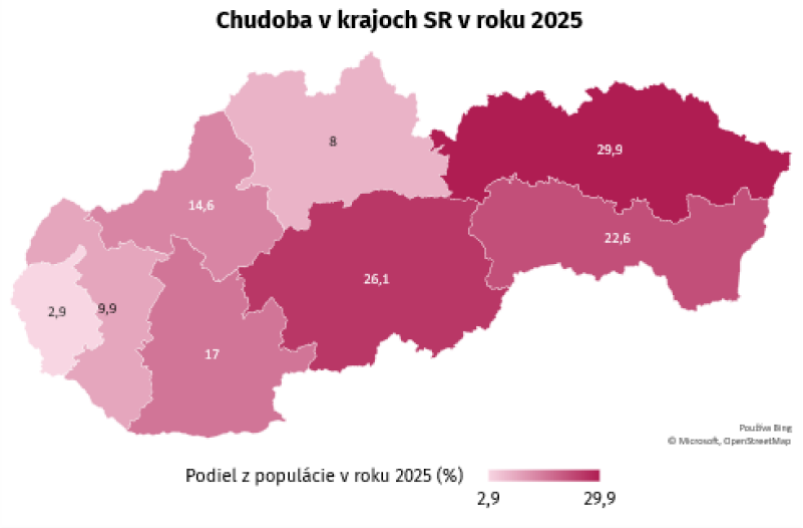
Zatiaľ čo v období rokov 2015 až 2020 počet osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením kontinuálne klesal z 907-tisíc na 744-tisíc osôb, od roku 2021 sa tento priaznivý trend zastavil a následne prešiel do rastu. Zhoršenie situácie súviselo najmä s dôsledkami pandémie COVID-19 a výrazným rastom cenovej hladiny. Priemerná ročná inflácia CPI vzrástla z 3,2 % v roku 2021 na 12,8 % v roku 2022, teda o 9,6 percentuálneho bodu. Počet osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením následne postupne rástol a v roku 2024 dosiahol 980-tisíc osôb, čo predstavovalo najvyššiu hodnotu za sledované obdobie. Výsledky za rok 2025 preto naznačujú čiastočné zlepšenie sociálnej situácie obyvateľstva – rozsah chudoby však zostáva v porovnaní s obdobím pred pandémiou stále vyšší.

Osoby ohrozené rizikom chudoby alebo sociálneho vylúčenia na Slovensku

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
podiel osôb ohrozených chudobou	17,3	17,1	15,8	15,2	14,9	13,8	15,6	16,5	17,6	18,3	16,7

Pokles miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia však neznížil výrazné regionálne rozdiely v životnej úrovni obyvateľstva. Najnižšia miera ohrozenia chudobou alebo sociálnym vylúčením bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,9 %), zatiaľ čo najvyššia v Prešovskom kraji (29,9 %) a Banskobystrickom kraji (26,1 %). Rozdiel medzi Bratislavským a Prešovským krajom tak dosiahol 27 percentuálnych bodov, čo predstavuje jednu z najvýraznejších regionálnych disparít na Slovensku.

Kraj SR	Podiel z populácie 2025 (%)	Počet osôb 2025	Podiel z populácie 2024 (%)
Bratislavský kraj	2,9	21 100	8,6
Trnavský kraj	9,9	55 400	12,1
Trenčiansky kraj	14,6	81 800	15,2
Nitriansky kraj	17	111 900	19,4
Žilinský kraj	8	54 100	13,7
Banskobystrický kraj	26,1	157 400	23,1
Prešovský kraj	29,9	240 000	28
Košický kraj	22,6	173 800	23,3
Slovensko	16,7	895 400	18,3

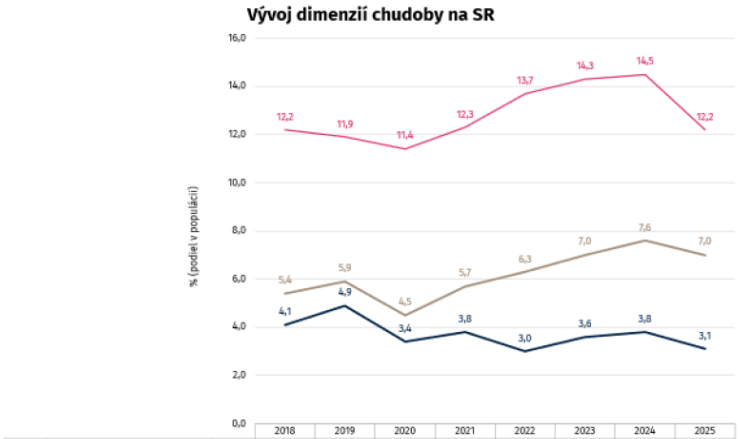
Miera ohrozenia chudobou alebo sociálnym vylúčením sa určuje na základe troch dimenzií – rizika príjmovej chudoby, závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie (členovia domácností, ktoré si nemôžu dovoliť aspoň 7 z 13 zisťovaných materiálnych položiek považovaných za bežný životný štandard) a veľmi nízkej intenzity práce v domácnosti (členovia domácnosti odpracovali menej ako pätinu svojho celoročného pracovného potenciálu).

Najvýraznejšou zložkou na Slovensku zostáva príjmová chudoba. Národná hranica rizika príjmovej chudoby dosiahla v roku 2025 úroveň 7 794 EUR ročne pre jednočlennú domácnosť, teda približne 650 EUR mesačne. Pod touto hranicou žilo 651 548 osôb (12,2 % obyvateľov Slovenska). Medziročne sa jednalo o zlepšenie – miera klesla o 2,3 percentuálneho bodu. Hranica rizika príjmovej chudoby však vzrástla medziročne len o 3,8 % (zo 7 509 eur na 7 794 eur ročne), zatiaľ čo priemerná nominálna mzda sa zvýšila o 6,3 %. Významnú úlohu zohrali

aj dôchodcovia, ktorí tvoria až 19 % populácie. Priemerný starobný dôchodok sa zvýšil z 681 EUR na konci roka 2023 na 707 eur na konci roka 2024 (reálny rast v sledovanom období + 3,8 %; valorizácia +2,6 %), pričom v roku 2024 bol zároveň vyplatený plnohodnotný 13. dôchodok. Riziku príjmovej chudoby pritom v roku 2025 čelilo len 5,1 % starobných dôchodcov, čo patrilo medzi najnižšie hodnoty spomedzi sledovaných sociálnych skupín. K poklesu celkovej miery chudoby prispelo aj medziročné zníženie o 0,6 – 0,7 percentuálneho bodu podielu osôb žijúcich v domácnostiach trpiacich ďalšími dvoma dimenziami chudoby. Závažnou materiálnou a sociálnou depriváciou bolo ohrozených 7 % obyvateľov Slovenska, čo predstavuje 376-tisíc obyvateľov. Veľmi nízka intenzitou práce zasahovala 3,1 % obyvateľov, teda takmer 169-tisíc osôb.

V otázke metodiky zisťovania miery rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia na Slovensku v roku 2024 (18,3 %) a v roku 2025 (16,7 %) neboli zaznamenané úpravy – Štatistický úrad SR v oboch vlnách zisťovania EU-SILC aplikoval identické a plne porovnateľné európske štandardy Eurostatu. Zmena však môže súvisieť aj najmä s odlišným referenčným obdobím príjmov a vývojom cien v ekonomike. Zatiaľ čo údaje z roku 2024 zachytávali príjmy domácností za rok 2023, ktorý bol poznačený vysokou infláciou (10,5 %) a výrazným znižovaním reálnej kúpnej sily, výsledky z roku 2025 vychádzali z príjmov za rok 2024. V tomto období rast nominálnych miezd (6,3 % medziročne) a už spomínaná valorizácia sociálnych transferov vo viacerých prípadoch prevyšovali tempo inflácie (2,8 %). V jednoduchom vysvetlení výsledky za rok 2024 vychádzali z príjmov z obdobia, keď ceny rástli rýchlejšie ako príjmy, zatiaľ čo výsledky za rok 2025 vychádzali z obdobia, keď príjmy rástli rýchlejšie ako ceny – aj práve preto sa časť domácností metodicky dostala nad hranicu príjmovej chudoby. Pozitívne výsledky medziročnej zmeny miery chudoby preto nemožno automaticky interpretovať ako výrazné zlepšenie reálnej životnej úrovne obyvateľstva.

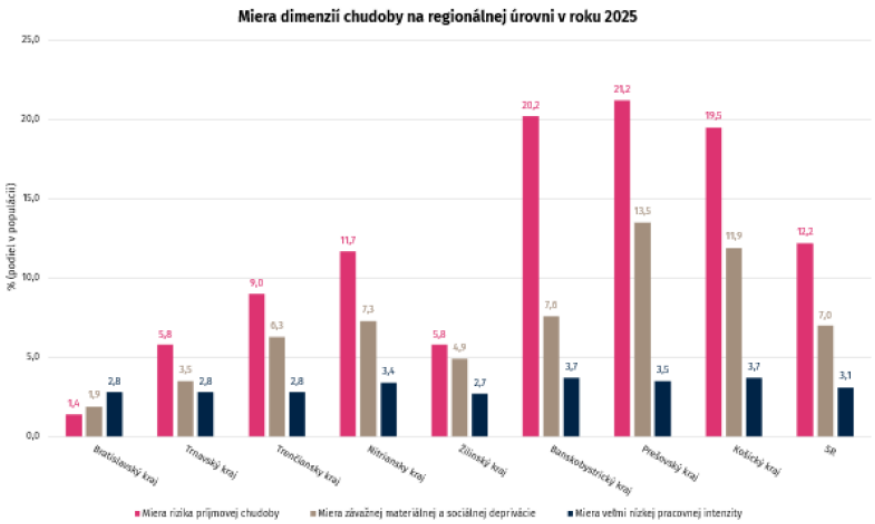
Zároveň treba zohľadniť, že hranica príjmovej chudoby nie je stanovená pevnou sumou, ale určuje sa ako 60 % mediánového disponibilného príjmu v danej krajine. To znamená, že ak rastú príjmy obyvateľstva, rastie aj samotná hranica chudoby – ukazovateľ hodnotí relatívne postavenie jednotlivca alebo domácnosti v príjmovej štruktúre spoločnosti. Osoba tak môže byť klasifikovaná ako ohrozená príjmovou chudobou, ak jej disponibilný príjem nedosahuje 60 % mediánového príjmu populácie.

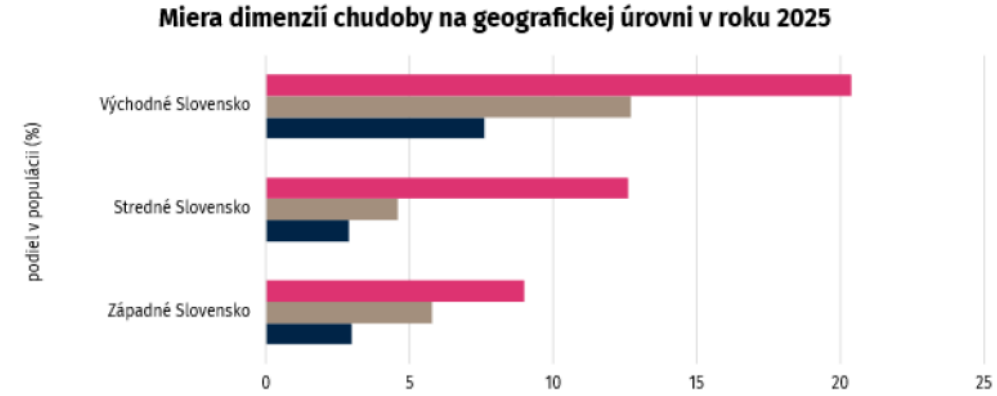
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Prvá dimenzia chudoby: Osoby ohrozené rizikom príjmovej chudoby	12,2	11,9	11,4	12,3	13,7	14,3	14,5	12,2
Druhá dimenzia chudoby: Miera závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie	5,4	5,9	4,5	5,7	6,3	7,0	7,6	7,0
Tretia dimenzia chudoby: Miera veľmi nízkej pracovnej intenzity	4,1	4,9	3,4	3,8	3,0	3,6	3,8	3,1

Z pohľadu prvých dvoch dimenzií bola najnepriaznivejšia situácia zaznamenaná v Prešovskom kraji, ktorý dosiahol najvyššiu mieru rizika príjmovej chudoby (21,2 %) aj závažnej materiálnej a sociálnej deprivácie (13,5 %). V tretej dimenzii – veľmi nízkej intenzity práce – vykázali najvyššie hodnoty Košický a Banskobystrický kraj (3,7 %).

Naopak, najpriaznivejšia situácia bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji, ktorý dosiahol najnižšie hodnoty vo všetkých troch sledovaných dimenziách (1,4 % v príjmovej chudobe; 1,9 % v materiálnej deprivácii; 2,8 % v nízkej pracovnej intenzite). Relatívne priaznivé výsledky vykázali aj Trnavský a Žilinský kraj, kde sa všetky sledované ukazovatele pohybovali pod celoslovenským priemerom.

Podobné rozdiely sa prejavili aj pri pohľade na väčšie územné celky. Východné Slovensko dosiahlo najvyššie hodnoty vo všetkých troch dimenziách chudoby, zatiaľ čo najpriaznivejšie výsledky vykázali západné regióny.

	Západné Slovensko	Stredné Slovensko	Východné Slovensko
Príjmová chudoba	9	12,6	20,4
Materiálna a sociálna deprivácia	5,8	4,6	12,7
Veľmi nízka intenzita práce	3	2,9	7,6

Záver

Pokles miery chudoby v roku 2025 síce naznačuje zlepšovanie sociálnej situácie obyvateľstva, avšak regionálne disparity medzi ekonomicky silnejším západom a slabšími regiónmi stredného a východného Slovenska zostávajú výrazné. K významným faktorom patrí rozdielna ekonomická výkonnosť krajov, ktorá sa odráža vo výške miezd, produktivite práce aj situácii na trhu práce.

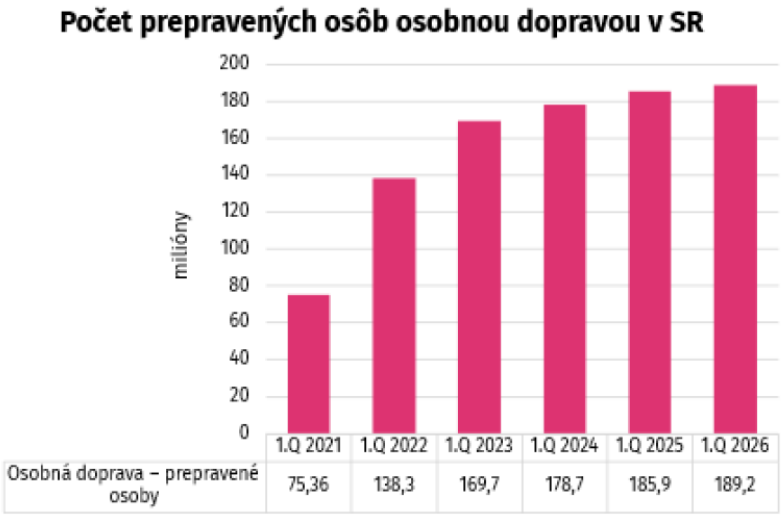
Priemerná nominálna mesačná mzda na Slovensku dosiahla v roku 2025 hodnotu 1 620 EUR, pričom v Bratislavskom kraji predstavovala 1 949 EUR a v Prešovskom kraji len 1 285 EUR. Rozdiel medzi ekonomicky najsilnejším a najslabším krajom tak presiahol 660 EUR mesačne. Výrazné rozdiely sa prejavujú aj vo výkonnosti ekonomiky. Bratislavský kraj v roku 2024 (údaje za rok 2025 aktuálne nie sú ešte k dispozícii) tvoril 28 % celkového HDP Slovenska napriek tomu, že v ňom žilo len 14 % obyvateľov krajiny, a jeho HDP na obyvateľa dosiahlo 48,8 tisíc EUR. Ide o viac ako trojnásobok úrovne Prešovského kraja (14,5 tisíc EUR). Zatiaľ čo Bratislavský kraj dlhodobo dvojnásobne prevyšuje slovenský priemer, Prešovský kraj patrí medzi regióny s najnižšou ekonomickou výkonnosťou. Uvedené regionálne disparity zrkadlila i situácia na trhu práce. Najnižšiu mieru evidovanej nezamestnanosti v roku 2025 vykázal Bratislavský kraj (3 %), zatiaľ čo Prešovský kraj dosiahol najvyššiu hodnotu – trojnásobok miery Bratislavského kraju

(10 %). Vyššia nezamestnanosť zároveň znamená nižšiu ekonomickú aktivitu domácností, väčšiu závislosť od sociálnych transferov a vyššie riziko sociálneho vylúčenia. Z daných dôvodov chudoba na Slovensku nie je len dôsledkom nízkych príjmov jednotlivcov, ale odráža aj nerovnomernú úroveň regionálneho rozvoja a rozdielne možnosti uplatnenia na trhu práce. (vv)

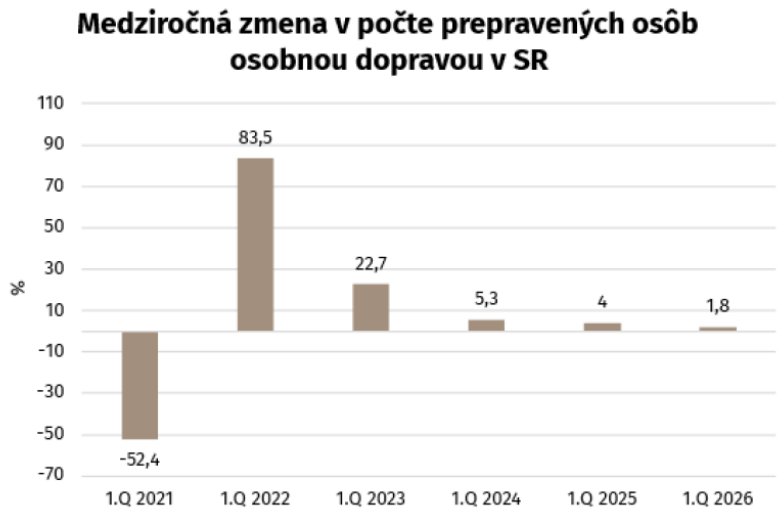
1. štvrťrok 2026: Osobná doprava SR rastie v počte cestujúcich, ale klesá vo výkonoch

Osobná verejná doprava patrí medzi základné piliere každodennej mobility obyvateľov Slovenska. Zahŕňa mestskú hromadnú dopravu, prímestské a diaľkové autobusy aj železničnú dopravu, ktoré denne využívajú milióny cestujúcich. V 1. štvrťroku 2026 pokračovala osobná verejná doprava na Slovensku v raste počtu cestujúcich, síce sa tempo rastu výrazne spomalilo. Podľa údajov Štatistického úradu SR využilo verejnú osobnú dopravu 189,2 milióna cestujúcich, čo predstavovalo medziročný nárast o 1,8 %.

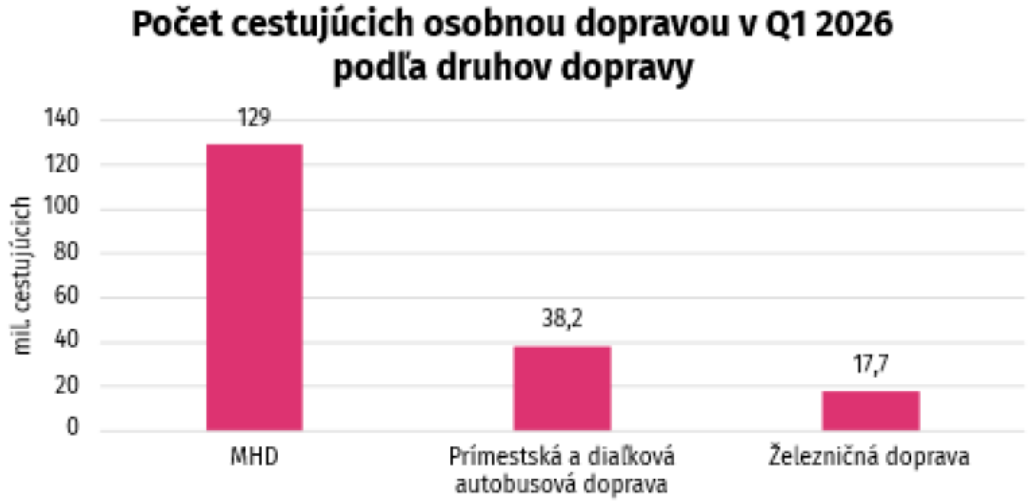
Išlo o podstatne miernejší rast ako v predchádzajúcich obdobiach. Kým v 1. štvrťroku 2025 počet cestujúcich medziročne vzrástol o 4 %, v úvode roka 2026 sa rast obmedzil na menej ako polovicu tejto úrovne. Vývoj naznačuje postupné ukončenie postpandemického oživenia a stabilizáciu dopytu po verejnej doprave.

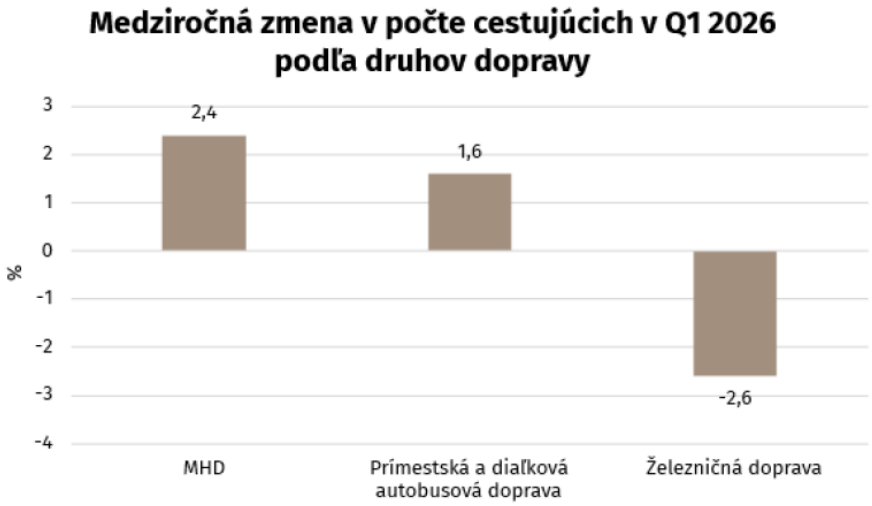

	1.Q 2021	1.Q 2022	1.Q 2023	1.Q 2024	1.Q 2025	1.Q 2026
Osobná doprava – prepravené osoby	75,36	138,3	169,7	178,7	185,9	189,2

Najväčší podiel na celkovom počte prepravených osôb mala mestská hromadná doprava, ktorú využilo takmer 129 miliónov cestujúcich. Medziročne ich počet vzrástol o 2,4 %, čo predstavuje prírastok takmer 3 miliónov osôb. Rast zaznamenala aj prímestská a diaľková autobusová doprava, kde sa prepravilo 38,2 milióna cestujúcich (+1,6 % medziročne). Naopak, železničná doprava pokračovala v negatívnom vývoji. Počet cestujúcich vo vlakoch klesol na 17,7 milióna osôb, čo predstavovalo medziročný pokles o 2,6 %. Išlo už o tretí štvrťrok po sebe, počas ktorého železničná doprava zaznamenala pokles počtu pasažierov. Úbytok môže súvisieť s rastúcou konkurenciou autobusovej dopravy, individuálnej automobilovej dopravy, ale aj s pretrvávajúcimi problémami železničnej infraštruktúry a kvalitou služieb.

Síce počet cestujúcich v osobnej doprave naďalej rástol, dopravné výkony merané počtom osobokilometrov (zohľadňujú nielen počet cestujúcich, ale aj dĺžku ich ciest) v 1. štvrťroku 2026 klesli. Dosiahli celkovo 2,6 miliardy osobokilometrov, čo predstavovalo medziročný pokles o 2,2 % a zároveň prvý pokles od 1. štvrťroka 2021. Vývoj naznačuje, že cestujúci využívali verejnú dopravu častejšie, avšak na kratšie vzdialenosti.

Najvýraznejší pokles dopravných výkonov zaznamenala mestská hromadná doprava, kde osobokilometre medziročne klesli o 10,1 %. Pokles evidovala aj železničná doprava (-2,1 % medziročne) a prímestská a autobusová doprava (-2,3 % medziročne).

Záver

Skutočnosť, že počet cestujúcich v osobnej doprave medziročne vzrástol o 1,8 %, zatiaľ čo dopravné výkony klesli o 2,2 %, naznačuje skracovanie priemernej prepravnej vzdialenosti. Z údajov vyplýva, že priemerná prepravná vzdialenosť sa znížila z 14,3 km na 13,7 km na cestujúceho, teda o takmer 4 % medziročne.

Obdobie	Cestujúci (mil.)	Osobokm (mld.)	Priemerná dĺžka cesty
Q1 2025	185,9	2,659	**14,3 km**
Q1 2026	189,2	2,6	**13,7 km**

Vývoj bol pravdepodobne ovplyvnený rastom počtu cestujúcich v mestskej hromadnej doprave (+2,4 %), ktorá je charakteristická kratšími prepravnými vzdialenosťami, a súčasným poklesom počtu cestujúcich na železnici (-2,6 %) zabezpečujúcej najmä stredné a dlhšie prepravné trasy. Výsledky tak naznačujú zmenu štruktúry mobility obyvateľstva v prospech kratších každodenných ciest. Môže ísť o dôsledok rastúceho významu práce z domu, vyššej koncentrácie pracovných príležitostí v mestách alebo zmeny dochádzkových návykov obyvateľstva.

Na vývoj však mohli vplývať aj faktory na strane dopravcov. Sektor verejnej dopravy v posledných rokoch čelí rastúcim nákladom na energie, údržbu vozidiel a pracovnú silu (nominálne mzdy medziročne vzrástli o 6,3 %). Významným problémom zostáva aj nedostatok zamestnancov – podľa údajov Ústredia práce chýbalo na Slovensku v roku 2025 viac ako 800 vodičov autobusov, trolejbusov a električiek. Zároveň pretrváva potreba rozsiahlych investícií do vozového parku a dopravnej infraštruktúry. Tieto faktory môžu obmedzovať rozsah, kvalitu a atraktivitu poskytovaných služieb, čo sa následne môže prejavovať aj vo vývoji dopravných výkonov a využívaní verejnej dopravy. (vv)

Autori:
Analytici:
Ján Vražda (vrazda@bencont.sk)
Zdenko Lauko (lauko@bencont.sk)
Martin Maslan (maslan@bencont.sk)

Junior analytici:
Martin Vražda
Frederik Wiesner
Matej Miroslav Miko
Ladislav Gembeš
Maroš Šery
Valéria Vráblíková

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT, a môže byť reprodukovaný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.